

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

มาหมัดรูสลัน สลิมีง¹ อับดุลรอแม สุลหลง², มุหำมัดสุหมี เฮงยามา³

¹สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโคกโพธิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคุฏบะฮ์ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรจำนวน 3 คน 2) ขั้นศึกษาผลการใช้หลักสูตรหลักสูตรซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยจำนวน 3 คนโดยนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/2 โรงเรียนมุฮัมมาดียะห์จำนวน 25 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 3) แบบประเมินทักษะการอ่านคุฏบะฮ์ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสถิติทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 80.37/89.73 ซึ่งแปลได้ว่าค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80
2. ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เกิดทักษะในการอ่านคุฏบะฮ์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับร้อยละ 86.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 80
4. ความพึงพอใจของผู้เรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับร้อยละ 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.56

The Development of Local Curriculum on Reading Khutbah for Secondary Islamic Studies Stage Students, Year 2

Abstract

Research on the development of local curriculum on reading khutbah for secondary Islamic studies stage students, year 2 aimed 1) to develop and examine the effectiveness of local curriculum on reading khutbah 2) to compare the cognition of the learners about local curriculum on reading khutbah for secondary Islamic studies stage students, year 2 before and after learning. 3) to develop reading skill of khutbah. 4) to assess the students' satisfaction with the local curriculum entitled reading khutbah for secondary Islamic studies stage students, year 2. There were 2 steps to conduct this research: 1) curriculum development phase; there were 3 experts to check the quality of the curriculum. 2) study of the results of the curriculum; there were 3 experts to check the quality by applying the curriculum to 25 students of secondary Islamic studies stage, year 2 at the Mohammadiyah School, who were randomly selected. The research instruments included 1) a local curriculum on reading khutbah for secondary Islamic studies stage students, year 2 2) a set of pre-test and post-test 3) assessment form of kutabah reading skills 4) a satisfaction questionnaire. The data was analyzed means, standard deviation, percentage and t-test

The results of the research were as follows:

1. The local curriculum on reading khutbah for secondary Islamic studies stage students, year 2 had an overall average of 80.37/89.73, which translates to a higher efficiency value of 80/80
2. The cognition of the learners who took the local curriculum on reading khutbah for secondary Islamic studies stage students, year 2 after learning had statistically significantly higher than before at the .01 level.
3. The students who took the local curriculum on reading khutbah for secondary Islamic studies stage students, year 2 had an overall equal to 86.96 which was higher than the specified threshold at 80 percentage.
4. The satisfaction of secondary Islamic studies stage students, year 2 with the local curriculum in reading Kudbah was at the highest level with the total mean of 4.53% and the standard deviation of 0.56.

ความสำคัญของปัญหา

วันศุกร์เป็นวันสำคัญสำหรับประชาชาติอิสลามมีเหตุการณ์สำคัญอย่างน้อย 5 ประการ เป็นวันที่อัลลอฮ์ ทรงสร้างศาสดาอาดัม ﷺ มนุษย์คนแรกของโลก เป็นวันที่ศาสดาอาดัมออกจากสวรรค์สู่โลก เป็นวันที่ศาสดาอาดัม เสียชีวิต ในวันศุกร์จะมีช่วงเวลาหนึ่งที่บ่าวคนใดขอพรต่ออัลลอฮ์ พระองค์ทรงรับคำขอแน่นอน ตราบที่เขาไม่ได้ทำ และขอในสิ่งที่ผิดต่อศาสนาหรือตัดสัมพันธ์เครือญาติ และเป็นวันที่จะเกิดขึ้นของสรรพสิ่งอีกครั้ง ที่เรีกวันนี้ว่า วันกิยามะฮ์ ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า

خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فِيهِ خُلِقَ آدَمُ، وَفِيهِ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ، وَفِيهِ أُخْرِجَ مِنْهَا، وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ إِلَّا فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ (رواه مسلم رقم 854)

ความว่า : วันที่ดีที่สุดในบรรดาวันคือวันศุกร์ เพราะเป็นวันที่อาดัม ﷺ ถูกสร้าง เป็นวันที่อาดัม ﷺ เข้าสวรรค์ เป็นวันที่อาดัม ﷺ ถูกขับออกจากสวรรค์ และวันกิยามะฮ์ (วันสิ้นโลก) จะไม่เกิดขึ้นนอกจากในวันศุกร์

(รายงานโดยมุสลิมหมายเลข 854)

วันศุกร์ในศาสนาอิสลามถือว่าเป็นหัวหน้าแห่งบรรดาวันทั้งหลายดังรายงานจาก ลูกาบาะห์ อิบน์อับดุลมุณซิร เล่าว่า ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

إِنَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سَيِّدُ الْأَيَّامِ ، وَأَعْظَمُهَا عِنْدَ اللَّهِ ، وَهُوَ أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ يَوْمِ الْأَضْحَى وَيَوْمِ الْفِطْرِ ، فِيهِ خَمْسُ حِلَالٍ : خَلَقَ اللَّهُ فِيهِ آدَمَ ، وَأَهْبَطَ اللَّهُ فِيهِ آدَمَ إِلَى الْأَرْضِ ، وَفِيهِ تَوَفَّى اللَّهُ آدَمَ ، وَفِيهِ سَاعَةٌ لَا يَسْأَلُ اللَّهُ فِيهَا الْعَبْدُ شَيْئًا إِلَّا أُعْطَاهُ ، مَا لَمْ يَسْأَلْ حَرَامًا ، وَفِيهِ تَقُومُ السَّاعَةُ ، مَا مِنْ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ وَلَا سَمَاءٍ وَلَا أَرْضٍ وَلَا رِيَّاحٍ وَلَا جِبَالٍ وَلَا بَحْرٍ إِلَّا وَهْنٌ يُشْفِقْنَ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ (رواه ابن ماجه رقم 1084)

ความว่า : แท้จริงแล้ววันศุกร์คือนายของบรรดาวันทั้งหลาย และเป็นวันที่ประเสริฐยิ่ง ณ ที่อัลลอฮ์ และวันศุกร์นั้นประเสริฐยิ่ง ณ ที่อัลลอฮ์ มากกว่าวันอีดิลอัฎฮา และวันอีดิลฟิตรี เพราะในวันนั้นมีเหตุการณ์สำคัญ 5 ประการ อัลลอฮ์ ได้ทรงสร้างนบิอาดัม ﷺ ในวันนี้ (วันศุกร์) และอัลลอฮ์ได้ส่งนบิอาดัม ﷺ ลงสู่พื้นพิภพ และวันศุกร์อัลลอฮ์ ได้ทรงเรียกนบิอาดัม ﷺ กลับสู่ความเมตตาของพระองค์ และในวันนั้นมีช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งไม่มีบ่าวมุสลิมคนใดที่กำลังขอต่ออัลลอฮ์ทรงประทานสิ่งนั้นสิ่งใดในช่วงที่ตรงกับเวลานั้น นอกจากอัลลอฮ์จะทรงประทานสิ่งนั้นให้แก่เขา หากแต่เขาไม่ได้ขอในสิ่งที่ประหยาบ และในวันศุกร์วันกิยามะฮ์จะเกิดขึ้น ไม่มีมะลาอิกะฮ์ท่านใดที่อยู่ใกล้ชิดกับอัลลอฮ์ไม่มีชั้นฟ้าชั้นใด ไม่มีพื้นดินพื้นใด ไม่มีสายลมพายุชนิดไหน ไม่มีภูเขาลูกใด ไม่มีท้องทะเลแห่งไหน เว้นแต่สิ่งดังกล่าวจะหวาดกลัว (เกรงกลัว) ต่อวันศุกร์ (เพราะกิยามะฮ์ขึ้นในวันศุกร์)

(รายงานโดย อิบน์มาญะห์หมายเลข 1084)

ศาสนาอิสลามได้บัญญัติให้มุสลิมเพศชายที่บรรลุนิติภาวะทุกคนต้องร่วมละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิดประจำหมู่บ้านตั้งอัลอะหฺดิซได้กล่าวไว้ว่า

الْجُمُعَةُ حَقٌّ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ إِلَّا أَرْبَعَةً عَبْدٌ مَمْلُوكٌ أَوْ امْرَأَةٌ أَوْ صَبِيٌّ أَوْ مَرِيضٌ
(رواه أبو داود رقم 1067)

วันศุกร์เป็นสิทธิที่จำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน ยกเว้นบุคคล 4 จำพวก บุคคลที่เป็นทาสมีเจ้าของ หรือผู้หญิง หรือเด็ก หรือผู้ป่วย

(รายงานโดย อะบูดาอุดหมายเลข 1067)

การละหมาดวันศุกร์นั้นต้องมีการอ่านคุฏบะฮ์ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในการละหมาดหลักการในการละหมาดวันศุกร์มีอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ 1. การการอ่านคุฏบะฮ์ 2. การละหมาดวันศุกร์ 2 ร็อกอะฮ์ ซึ่งทั้ง 2 ประการจะขาดไม่ได้ขาดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้การละหมาดวันศุกร์เป็นโมฆะ การละหมาดวันศุกร์แต่ละครั้งจะมีผู้ที่ทำหน้าที่อ่านคุฏบะฮ์เพียงคนเดียวเรียกว่า เคาะตีบซึ่งต้องเป็นผู้ชาย มีความรู้ทางศาสนา รู้เงื่อนไข และหลักการอ่านคุฏบะฮ์เป็นอย่างดี

นอกจากการอ่านคุฏบะฮ์ในวันศุกร์แล้วการอ่านคุฏบะฮ์ยังจำเป็นต้องอ่านในวันตรุษอีดิลฟิตรีและอีดิลอัฎฮา การอ่านคุฏบะฮ์หลังการละหมาดอีดิลฟิตรีและอีดิลอัฎฮาเป็นสุนนะฮ์ ซึ่งมี องค์ประกอบหลักในการอ่านคุฏบะฮ์ เหมือนกับการอ่านคุฏบะฮ์ละหมาดในวันศุกร์ เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้อย่างละเอียดเพื่อให้ถูกต้องตามหลักการและเงื่อนไขของการอ่านคุฏบะฮ์ การอ่านคุฏบะฮ์ที่ถูกต้องตามหลักการและเงื่อนไขจะเกิดมีผลดีต่อผู้อ่านคุฏบะฮ์ และผู้ฟังคุฏบะฮ์ เพราะมีเนื้อหาในการตักเตือนและเตือนใจซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้ชีวิตประจำของมนุษย์

จากการศึกษาความสามารถของผู้ที่อ่านคุฏบะฮ์ในแต่ละหมู่บ้านพบว่ายังขาดแคลนผู้ที่มีความสามารถในการอ่านคุฏบะฮ์บางคนที่ทำหน้าที่อ่านคุฏบะฮ์พบว่ายังอ่านไม่ถูกต้องตามหลักการเพราะไม่ได้รับการพัฒนาและอบรมเฉพาะทางอย่างเป็นทางการ

นายเจนูยี มะ (2563 : สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่าการตักเตือนเป็นสิ่งจำเป็นในศาสนาอิสลามซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของการอ่านคุฏบะฮ์วันศุกร์ ผู้ที่อ่านคุฏบะฮ์ต้องมีตำแหน่งทางสังคมเช่น อิหม่าม เคาะตีบและบิหลัน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายโดยตรง แต่สภาพจริงพบว่าในแต่ละหมู่บ้านบุคคลเหล่านี้มีไม่เพียงพอ และมีจำนวนจำกัด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการฝึกฝนเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เพื่อเป็นกำลังเสริมในการพัฒนา เยาวชนเหล่านั้นมีความสามารถในการใช้ภาษาและมีความคิดสร้างสรรค์ในการอ่านคุฏบะฮ์ และนายอาหามะ แบฆอ (2563 : สัมภาษณ์) ยังกล่าวว่า การอ่านคุฏบะฮ์ ถือว่าเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยความชำนาญและผ่านการอบรมมาเป็นอย่างดี ไม่เช่นนั้นแล้วก็เป็นแค่เพียงการอ่านหนังสือทั่วไปให้คนฟัง บางครั้งผู้ฟังไม่ได้อะไรจากการฟังคุฏบะฮ์ เลย ซึ่งไม่ตรงกับจุดประสงค์หลักในการอ่านคุฏบะฮ์ที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังได้เข้าใจและนำหลัก คำสอนศาสนาอิสลามไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง บางหมู่บ้านผู้อ่านคุฏบะฮ์หรือที่เรียกว่า เคาะตีบเป็นคนหน้าเดิม ๆ จะไม่มีรุ่นใหม่ ๆ เพราะการเรียนการสอนในสามจังหวัดชายแดนภาคได้มีการสอนการอ่านคุฏบะฮ์เฉพาะวิชาการไม่นับภาคปฏิบัติทำให้คนในพื้นที่ขาดทักษะการเป็นผู้อ่านคุฏบะฮ์ที่ดี

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำเสนอหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เพื่อตอบสนองต่อชุมชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นมุสลิมและต้องทำการละหมาดวันศุกร์เป็นประจำทุกสัปดาห์ และต้องทำการละหมาดอีดิลฟิตรีและอีดิลอัฎฮาปีละหนึ่งครั้ง จากเหตุผลที่ได้

กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกในการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชนและชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย ปีที่ 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคุฏบะฮ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 2
5. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน 1) ขั้นพัฒนาหลักสูตรหมายถึงการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อยกร่างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โดยผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 2) ขั้นศึกษาผลการใช้หลักสูตร หมายถึง การนำหลักสูตรไปใช้ โดยการสร้างเครื่องมือที่เกี่ยวข้องเพื่อนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ก่อนการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/2 โรงเรียนมุฮัมมาดียะห์ จำนวน 25 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน 18 ชั่วโมง ใช้เวลาดำเนินการ 3 วัน
2. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียน
3. แบบประเมินทักษะการอ่านคุฏบะฮ์
4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้กับกลุ่มทดลองคือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/2 โรงเรียนมุฮัมมาดียะห์ จำนวน 25 คน โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจทางการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน 18 ชั่วโมง ใช้เวลาดำเนินการ 3 วัน โดยทุกแผนการจัดการเรียนรู้จะมีการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจและประเมินการปฏิบัติของผู้เรียน

3. เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ตามแผนแล้วให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (post-test)

4. เมื่อสอบเสร็จแล้วให้ผู้เรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

5. ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตร

1.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

จากการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ที่ได้พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของหลักสูตร ปรากฏผลดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความถูกต้องและความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ข้อ	ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ความเหมาะสมของหลักสูตร			
	1.1 ความเป็นมามีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	3.33	0.58	มาก
	1.2 วิสัยทัศน์มีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	3.67	1.15	มาก
	1.3 หลักการมีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	3.67	0.58	มาก
	1.4 จุดหมายมีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.00	1.00	มาก
	1.5 การจัดเวลาเรียนมีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.33	0.58	มาก
	1.6 โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.67	0.58	มากที่สุด
	1.7 คำอธิบายเนื้อหามีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.67	0.58	มากที่สุด
	1.8 บทบาทผู้สอนและผู้เรียนมีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.67	0.58	มากที่สุด
	1.9 แนวทางการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.00	1.00	มาก

		ระดับความคิดเห็น		
ข้อ	ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	
1.10	กลุ่มเป้าหมายมีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.33	0.58	มาก
1.11	สื่อและแหล่งการเรียนรู้มีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	3.67	1.15	มาก
1.12	การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้มีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.00	1.00	มาก
1.13	การวัดและประเมินหลักสูตรมีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.00	1.00	มาก
1.14	การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด	4.00	0.00	มาก
2	ความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบหลักสูตร			
2.1	จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับสาระสำคัญ	4.33	1.15	มาก
2.2	จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับการจัดเวลาเรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
2.3	จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับเนื้อหา	4.67	0.58	มากที่สุด
2.4	จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้	4.00	1.00	มาก
2.5	จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์	3.67	1.15	มาก
3	ความเหมาะสมของหลักสูตรต่อผู้เข้ารับการอบรม	4.33	0.58	มาก
4	ความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรใช้	4.00	0.00	มาก
รวมเฉลี่ย		4.13	0.35	มาก

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุณบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมและมีความถูกต้องรวมเฉลี่ย 4.13 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุณบะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

		ระดับความคิดเห็น		
ข้อ	ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	
1	ความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้	3.67	0.58	มาก
2	ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.67	0.58	มาก
3	ความถูกต้องของเนื้อหาสาระตามหลักวิชาการ	4.00	0.00	มาก

		ระดับความคิดเห็น		
ข้อ	ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	
4	ความครอบคลุมของเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์	0.00	0.58	มาก
5	ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระกับระดับของผู้เข้ารับการอบรม	4.33	0.58	มาก
6	ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้	3.67	1.15	มาก
7	ความสอดคล้องของกิจกรรมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.33	0.58	มาก
8	ความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้	3.67	1.15	มาก
9	ความสอดคล้องของกิจกรรมกับสื่อการเรียนรู้	3.33	0.58	มาก
10	ความเหมาะสมของกิจกรรมกับระดับของผู้เข้ารับการอบรม	4.33	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย		3.40	0.30	มาก

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าภาพรวมของแผนจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฎบะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมและมีความถูกต้องรวมเฉลี่ย 3.40 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

1.2 ประสิทธิภาพของหลักสูตรจากการหาค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละระหว่างเรียนและหลังเรียน

จากการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฎบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของหลักสูตรและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้วไปใช้ทดสอบประสิทธิภาพ โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ที่ 80/80 ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรจากการหาค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละระหว่างเรียนและหลังเรียน

ที่	เรื่อง	E ₁	การแปลผล	E ₂	การแปลผล
1	ความรู้พื้นฐานการอ่านคุฎบะฮ์	80.40	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์		
2	หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคุฎบะฮ์	80.80	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์		
3	ความสำคัญของการอ่านคุฎบะฮ์	80.20	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์		
4	เงื่อนไขการอ่านคุฎบะฮ์	80.40	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์	89.73	มีประสิทธิภาพ
5	หลักการอ่านคุฎบะฮ์	80.00	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์		สูงกว่าเกณฑ์
6	เทคนิคและทักษะการอ่านคุฎบะฮ์	80.40	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์		
รวมเฉลี่ย		80.37	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์		
E ₁ /E ₂ = 80.37/89.73 การแปลผลมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์					

จากตาราง 3 จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวม ผลการทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรพบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยประสิทธิภาพที่ได้ คือ 80.37/89.73

2. ผลการใช้หลักสูตร

2.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ

ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่เข้าอบรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่เข้าอบรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

จำนวน ผู้เรียน	(คะแนนเต็ม30)	μ	σ	T
25	ก่อนเรียน	80.37	5.35	18.46
	หลังเรียน	89.73	1.80	

$$\alpha = .01$$

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอบรมผู้เรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 17 ซึ่งมีความมากกว่าค่าที่ได้จากการเปิดตาราง t ที่ $t_{\text{ตาราง}}(0.01, 17)$ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.566 แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาทักษะการอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ได้

จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอบรมตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันโดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 80.37 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 89.73 ซึ่งคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการพัฒนาทักษะการการอ่านคุฏบะฮ์

ผลการพัฒนาทักษะการอ่านคุฏบะฮ์ของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการพัฒนาทักษะการอ่านคุฏบะฮ์ของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

คนที่	ΣX (คะแนนเต็ม50)	E
1	43	86.00
2	50	100.00
3	47	94.00
4	43	86.00
5	45	90.00

คนที่	ΣX (คะแนนเต็ม50)	E
6	43	86.00
7	44	88.00
8	45	90.00
9	38	76.00
10	46	92.00
11	35	92.00
12	44	88.00
13	47	94.00
14	43	86.00
15	44	88.00
16	36	72.00
17	42	82.00
18	45	90.00
19	44	88.00
20	46	92.00
21	46	92.00
22	34	68.00
23	40	80.00
24	48	96.00
25	50	100.00
เฉลี่ย	43.48	86.96

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 สามารถพัฒนาทักษะการอ่านคุฏบะฮ์ของผู้เรียนคะแนนเฉลี่ยที่ 86.96 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจ

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการอบรมตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 จำแนกตามรายการประเมิน

ที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	การจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.80	0.41	มากที่สุด
2	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	4.48	0.59	มากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
3	การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	4.68	0.48	มากที่สุด
4	ความเหมาะสมเนื้อหาเกี่ยวกับเวลา	4.60	0.50	มากที่สุด
5	ความเหมาะสมของสถานที่จัดอบรม	4.52	0.65	มากที่สุด
6	ความพร้อมของเอกสารประกอบการเรียน	4.32	0.63	มากที่สุด
7	เนื้อหาครบถ้วนในทุกกระบวนการเรียนรู้	4.36	0.57	มากที่สุด
8	หลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เข้าอบรม	4.56	0.58	มากที่สุด
9	ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง	4.44	0.58	มากที่สุด
10	ผู้เรียนพอใจในการประเมินของผู้สอน	4.56	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.53	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการอบรมตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ในภาพรวมพบว่ามีความเหมาะสมเฉลี่ย 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.56 แสดงว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการอบรมตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีความถูกต้องเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.13 ซึ่งแปลได้ว่าอยู่ในระดับมากและผลการทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 80.37/89.73 ซึ่งแปลได้ว่าค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

2 ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3 ผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เกิดทักษะในการอ่านคุฏบะฮ์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 86.96 ซึ่งแปลได้ว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80

4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.56 ซึ่งแปลได้ว่าความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการอบรมตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1 จากการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฏบะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมและมีความถูกต้องในระดับมาก ผลการทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรพบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยประสิทธิภาพที่ได้ คือ 80.37/89.73 ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการที่มีต่อหลักสูตรอย่างแท้จริง ทาบ (Taba, 1962: 12) ได้

กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกันศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร เช่น อุไรรัตน์ ยามาเร้ง (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม สำหรับผู้สอนตาติกาในจังหวัดยะลาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับสถานศึกษา ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาพหุภูมิอันประจักษ์สมัย ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อิตติดาอียะฮฺ) พุทธศักราช 2559 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา แวบือราเฮง แวหะยี่ (2558) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สาระอัลฟิฮฺ เรื่อง การจัดการศพตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบำรุงศาสนวิทยา ตำบลกอตตือรี๊ะ อำเภอรามันจังหวัดยะลา ปวีญา เนียมคำ (2558) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนึ่งใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นต้น การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามหลักวิชาการ ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมีการเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นกระบวนการตามแนวคิดของไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2562: 43-47) ที่ว่าขั้นตอนในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติจะต้องสร้างความเข้าใจให้ตรงกันมีการวางแผนที่ชัดเจน ทั้งด้านกิจกรรมด้านการให้บริการและการประชาสัมพันธ์ มีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ และดำเนินงานตามเวลา ที่วางไว้ทุกขั้นตอน ด้วยการดำเนินการดังกล่าวทำให้ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฎบะฮฺสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฎบะฮฺสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 พบว่ามีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามแนวคิดของ สุคนธ์ สิ้นพานนท์ (2551 : 225-226) ที่ว่าการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีลำดับขั้นตอนหลักๆ คือ วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิเคราะห์สาระการเรียนรู้วิเคราะห์กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและสร้างความรู้ด้วยตนเอง การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดทำและแสดงออก การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์เรียนรู้แบบร่วมมือกับเพื่อน การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลงานจากการปฏิบัติ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ การส่งเสริมและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อนวิเคราะห์ข้อดีและแหล่งการเรียนรู้วิเคราะห์กระบวนการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 201 -208) ที่ว่าการจัดทำแผนการสอนควรเป็นตามขั้นตอน คือ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องชัดเจนการกำหนดกิจกรรมควรนำไปสู่ผลการเรียนตามจุดประสงค์ได้จริงควรระบุพฤติกรรมนักเรียนและพฤติกรรมครูผู้สอนอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกการเรียนรู้ของนักเรียนสื่อการเรียนการสอนจะต้องคุณค่าและมีความหลากหลายการวัดผลควรชัดเจนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ดังนั้นผู้วิจัยได้ยกร่างแผนการจัดการเรียนรู้ ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้กับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัสรา เอบสุลสิรี (2561: 99) ที่ว่าพัฒนาการทางปัญญาของเด็กมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น แม้จะยังมีโลกจินตนาการอยู่ แต่ก็ยังเป็นจินตนาการที่อยู่ในความเป็นจริงและสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2559 : 85-86) เป็นวัยที่เต็มไปด้วยความร่าเริงเบิกบานเด็กจะสนุกในการเล่นจากกิจกรรมที่ทำทั้งทางด้านการเรียนและในการเล่นเกมส์ต่างๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของ พรณี ชูทัย เจนจิต (2545) ที่ว่าเด็กในวัยนี้เพื่อนในกลุ่มมีอิทธิพลกับความประพฤติของเด็กมาก ทำให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ทุกประการ

3 ผลการพัฒนาทักษะการอ่านคุฎบะฮฺของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคุฎบะฮฺสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เกิดทักษะการอ่านคุฎบะฮฺสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 80 ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรอบรมนี้เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนชื่นชอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ อุไรรัตน์ ยามาเร้ง (2562 : 14) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมอบรม ผู้จัดหลักสูตรจำเป็นต้องศึกษาความต้องการหรือ

ความจำเป็นของผู้เข้าอบรมว่ามีอะไรบ้าง ต้องการรับการอบรมอย่างไร ที่สำคัญเป็นหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ด้วยจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น สอดคล้องกับแนวคิดของฟิงค์ (Fink, 1999 อ้างถึงใน ศิริพร มโนพิเชษฐ วัฒนา, 2547 : 27 - 28) ที่ว่าการเรียนรู้นั้นเกิดจากการกระทำที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ การสังเกต การสื่อสารกับตนเองและกับผู้อื่นในระหว่างการทำกิจกรรม ส่วนผู้เรียนนั้นต้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดขึ้นด้วยประการนี้จึงทำให้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคัมภีระสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 สามารถพัฒนาทักษะการอ่านคัมภีระของผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคัมภีระสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรอบรมนี้มีความสอดคล้องกับวิถีปฏิบัติและแนวทางการดำเนินชีวิตในชุมชนของผู้เรียนซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกัน การอบรมส่วนใหญ่จะเป็นการปฏิบัติจริง จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการเข้ารับการอบรม ทั้ง 3 วัน ผู้เรียนมีความเพลิดเพลินสนุกสนานตลอดการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคัมภีระสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 และได้นำหลักสูตรไปใช้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคัมภีระสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของมุสลิมที่ต่อปฏิบัติทุกสัปดาห์ ดังนั้นจึงควรนำไปใช้และปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.2 เพื่อเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น การนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอ่านคัมภีระสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ไปใช้ ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคัมภีระ

2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนและชุมชนได้เรียนรู้

2.2 ควรศึกษาและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนเพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กั๊ววล เทียนกั๊นท่เทศน์. (2540). การวัด การวิเคราะห์ การประเมินทางการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือเสริมกรุงเทพ.
- เกียรติภูมิมะแสงสม,วัลณิกากฉลากบางและทิวาแจ้งสุข (สิงหาคม 2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. 9 (2) : 94-101.
- เกริก ท่วมกลางและจินตนา ท่วมกลาง. (2555). การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ. บริษัท เยลโล่การพิมพ์ (1988) จำกัด.
- เกรียงศักดิ์ พลอยแสง. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจนนุ้ย มะ. (4 กุมภาพันธ์ 2563). กรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี.สัมภาษณ์.
- ชนาธิปพรกุล. (2557). การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัทวี.พรินท์ (1991) จำกัด.
- _____. (2551). การออกแบบการสอนการบูรณาการการอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียน. กรุงเทพฯ : บริษัทวี.พรินท์ (1991) จำกัด.
- ชวาล แพรัตกุล. (2552). เทคนิคการวัดผล.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิฑูรย์การปก.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). การวิจัยหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ขอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ. (2551). มโนทัศน์การศึกษาในอิสลาม. หาดใหญ่ : โรงพิมพ์ซานเมือง
- ณิรดา เวชฎาลักษณ์. (2561). หลักการจัดการเรียนรู้.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐภูมิ กิจรุ่งเรืองและคณะ. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิเลาะ แวอูเซ็ง. (2559). การจัดการศึกษาในอิสลาม : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริสาสาส์น
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2542). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : B&B Publishing.
- ปวิญา เนียมคำ. (2558) การพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังสือวัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาโท. ลพบุรี :มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- พรรณี ชูทัย เจนจิต (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : เสริมสิน พรเพรส ซิสเต็ม
- _____. (2538). จิตวิทยาการสอน. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พรินท์
- พิสนุ พองศรี (2554). การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด
- _____. (2551). การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เทียมฟ้าการพิมพ์.
- พิชิตฤทธิ์จรรณ. (2550). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แฮ่สอ็อฟเคอร์มิสท์

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2562). **หลักคิด การจัดการหลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วัชร เกษพิชัยณรงค์ และคณะ. (2555). **การเรียนรู้เชิงรุกและเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก**. กรุงเทพฯ : สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). **การพัฒนาหลักสูตร สานต่อที่สังคม**. กรุงเทพฯ : บริษัทเซ็นเตอร์ ดอสคัพเวอร์ จำกัด
- แวบือราเฮง แวหะยี. (2558). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สาระอัลฟิฮฺ เรื่อง การจัดการศพตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบารุงศาสนวิทยา ตำบลกอตอติว๊ะ อำเภอรามันจังหวัดยะลา**. ปริญญานิพนธ์. ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2556). **การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2552). **การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ราตรี นันทสุคนธ์. (2553). **หลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฑทอง จำกัด.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศศิธร เวียงวะลัย (2556). **การจัดการเรียนรู้ (Learning Maanagement)**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- สมจิต จันทรฉาย. (2557). **การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน.นครปฐม** : บริษัท เพชรเกษม พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- สุมาลี จันทรชะลอ. (2552). **การวัดและประเมินผล**. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวิทย์ มูลคำและคณะ. (2549). **การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำลี รักสุทธี. (2553). **คู่มือการจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและแผนประกอบสื่อวัตกรรมการเรียน**. นนทบุรี : โรงพิมพ์พิมพ์พิมพ์
- สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย. (1419 ฮ.ศ.). **พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายภาษาไทย. ศูนย์กษัตริย์เพื่อการพัฒนาอัลกุรอาน**. อัลมาดีนะห์ อัลมุเนาวะเราะห์ ราชอาณาจักร ซาอุดีอาระเบีย.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2558). **การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาแนวใหม่**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาหามะ แบมอ. (4 กุมภาพันธ์ 2563). **กรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์**.
- อัชรา เอ็บซูลิ. (2561). **จิตวิทยาสำหรับครู**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อับดุลรอแม สุหลง. (2561). **สถาบันปอเนาะ : กรณีศึกษาหลักสูตรและการสอนในอดีตและปัจจุบัน**. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา : คณะครุศาสตร์.
- อากรณ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- อิบรอเฮม ณรงค์รักษาเขต. (2551). **ประวัติการศึกษาอิสลาม**. ภาควิชาอิสลามศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา : หาดใหญ่กราฟฟิค.
- อุไรรัตน์ ยามาเรียง. (2562). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม สำหรับผู้สอนตาดีกาในจังหวัดยะลาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับสถานศึกษา ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาที่รัฐอินโดนีเซียระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบติดาอียะฮ์) พุทธศักราช 2559**. มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา : คณะครุศาสตร์
- แอรี นูร อาลี. (2558) **แปลโดยฮาเร๊ะ เจ๊ะโด. ปัตตานี : อิกเราะมีเดีย**.

- Abdullah bin Abdurrahman. (1936). **Almuqaddimah Alhadramiah**. al-Qahirah :MaktabahMusafa al-Babi al-Halabiwaaulad.
- AbiMuhammadAbdullahbinAhmadbinMuhammadbinQudamahAlmukaddisi. (1994). **Almugnialamuktasaralkharaki**. Darulkutubalilmiah Birut-lubnan.
- Abusyujak, Alhusain Ahmad al-Asfahani. (1955). **Matan alghayahattakrib**. Alqahirah : Matbaahmusafaalbabi al-halabiwaaulad.
- Alalamah AbiBakrin OsmanbinMuhammadshatadumyatilkubra. (1995). **Hasiaheannahtalibin**. Darulkutub Alelmiah Birut - lubnan
- AlemamabiAbdullahMuhammadbinIdrisAshafie. (1993). **Alom** Darulkutubalilmiah Birut - lubnan.
- Asaiyidsabiq. (1994) **fiqassunnah**. Darulfathililaalamialarabi.
- AsshikShamsuddinMuhammadbinMuhammadkhatibasharbini. (1994). **Alignak**. Darulkutubalilmiah Birut-lubnan.
- AssaiyidAbdulrahmanbinMuhammadbinHusenbinumar (1995). **Buqyatulmustarashidin**. Darulfikri Birut-lubnan.
- AsshikIbrahimAlbajuri. **HashiahalbajuriaibniQasimalgaza**. Darulhayailkutubilarabiati.
- AshikMuhammadabdulAzizalkhalidi. (1996) **Hawashiasharwaniwaibniqasimalebadi**. Darulkutubalilmiah Birut-lubnan.
- AsshikIbrahimAlbajuri. **HashiahalbajuriaibniQasimalgaza**. Darulhayailkutubilarabiati
- Hisyamalkamil Hamid. (2011). **Al imtak**. Qahirah :Darulmanar.
- Imamnawawiabizakaria Yahya bin sharfu al-Nawawi. (2000). **RaudatuAttalibin**. Damsyik : Daru al-kutubalilmiah.
- Lialaidinassamarkondi (1993). **Tahfatulfuqaha**. Darulkutubalilmiah Birut-lubnan.
- MutafaAlkhin. (2017). **AlfikhuAlmanhaji**.Damsyik : Daru al-Qalam.
- Sairibnu Muhammad baali. (2013). **SyarhumuqaddimahAlhadramiah**. Qahirah : al-Maktab al-Islamiah.
- ShahabuddinAhmadbinMuhammadbinMuhammadbinAliibnihajarImakialhaimi. (1997). **Alfatawkubraalfiqhiah** Darulkutubililmiah. Birut – lubnan.
- ShamsuddinMuhammadbinMuhammadalkhatibasharbini. (1994). **Mugnilmuhtaj**. Darulkutubalilmiah Birut-lubnan.
- ShikulislamabiYahyazakariya (1990). **Fathulallam**. Darulkutubalilmiah Birut-lubnan.
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: HarcourtBrace and World.
- Taqiyuddin, (1991). **Kifayatualakhyar**. Makkah: Mustafa albaz.
- Wahbahalzuhai. (1997). **FiqhualIslam**. Altabaahalrabiah. Damsyik : Darualfikri.

